

Riksmeklingsmannen

Virksomhet 2007

Oslo 27.02.2008

1. Innledning

Institusjonens oppgave er å mekle i interessetvister mellom partene i arbeidslivet, dvs. tvister om opprettelse eller revisjon av tariffavtaler. Hovedformålet er altså å hjelpe partene til å unngå konflikt og derved bevare arbeidsfreden. Meklingsordningen i Norge ble etablert ved den første arbeidstvistloven i 1915 og hovedtrekkene i meklingsinstitusjonen og meklingsordningen har vært lite endret siden.

Meklingsinstitusjonen er en faglig uavhengig institusjon som administrativt sorterer under Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

2. Kort om virksomheten i 2007

Riksmeklinger, dvs. meklinger knyttet til landsomfattende tariffavtaler der det legges ned forbud mot arbeidsstans, utgjør normalt hoveddelen av arbeidet. I 2007 var det meklingsaker i 17 slike saker. En av disse meklingsaker endte med konflikt. De landsomfattende tariffavtaler er normalt 2-årige, og 2007 var et mellomoppgjørår for disse. I 2007 var det derfor relativt få rikssaker, omtrent på nivå med antallet i 2005. I hovedoppgjøråret 2006 ble det behandlet i alt 117 saker.

Antall gjennomførte separate meklingsaker er færre enn antall meklingsaker fordi det ofte er to eller flere parter på arbeidstakersiden med i realiteten likelydende tariffavtaler som skal revideres. Disse sakene mekles da samtidig med samme meklingsmann. I tillegg blir noen saker trukket før meklingsakeren starter. Antall gjennomførte separate meklingsaker var 10 i 2007 mot 45 i hovedoppgjøråret 2006. I mellomoppgjøråret 2005 var antallet 13.

I 2007 ble det ferdigbehandlet 61 kretssaker, dvs. tvister av lokal karakter, hovedsakelig om krav om oppretting av tariffavtale. De fleste av disse sakene ble løst uten at formell meklingsaker ble startet. Året før ble det ferdigbehandlet 79 saker og i 2006 88 saker.

3. Oppbygging og organisering

Virksomheten ledes av riksmeklingsmannen, som oppnevnes av Regjeringen for tre år. Riksmeklingsmann Svein Longva var oppnevnt for perioden 1.januar 2005 til 31.desember 2007 og ble i desember gjenoppnevnt for perioden 1.januar 2008 til 31.desember 2010.

Det oppnevnes, også for tre år, faste meklingsmenn for bestemte kretser. Det er syv slike kretser, nærmere bestemt Østlandet, Sørlandet, Vestlandet, Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark kretser. Det er fortiden seks kretsmeklingsmenn, to for Østlandet, en for hver av Sørlandet,

Vestlandet og Trøndelag kretser og en som dekker Nordland, Troms og Finnmark kretser. Kretsmeklingsmennene mekler hovedsakelig i lokale tvister, dvs. tvister hvor det ikke legges ned midlertidig forbud mot arbeidsstans.

Arbeidstvistloven åpner også for at det kan oppnevnes særskilte meklingsmenn for bestemte saker eller tidsrom. Det er for tiden oppnevnt fem særskilte meklingsmenn. De særskilt oppnevnte meklingsmenn, sammen med flere av kretsmeklingsmennene, mekler i tvister på nasjonalt nivå for å unngå at det blir for lang ventetid i meklingsinstitusjonen når mange saker kommer til mekling i samme tidsperiode.

Kretsmeklingsmennene mottar en mindre fast godtgjøring i tillegg til godtgjøring for den tiden de bruker på meklinger. De særskilte meklingsmennene har bare godtgjøring for den tid de faktisk er engasjert i meklinger.

I tillegg til riksmeklingsmannen har meklingsinstitusjonen to ansatte som dekker de administrative funksjoner.

4. Riksmeklinger

I tabell 1 er det gitt en summarisk oversikt over riksmeklingssaker i 2007 og tidligere år. Saksmengden ved kontoret varierer sterkt mellom år med hovedoppgjør og år med mellomoppgjør. Dette henger sammen med at mellomoppgjørene i privat sektor er sterkere samordnet enn hovedoppgjørene. For eksempel foregår mellomoppgjørene nesten alltid mellom hovedorganisasjonene, mens hovedoppgjørene oftest foregår på forbunds nivå. Det forekommer også at partene i hovedoppgjøret blir enige om reguleringene også for andre avtaleår, slik at det ikke blir noe mellomoppgjør.

I Norge kan antall landsomfattende tariffavtaler anslås til ca 500, de aller fleste i privat sektor. Som det framgår av tabell 1 mekles det derfor normalt i en av fire tariffrevisjoner ved et hovedoppgjør og i bare tre av hundre ved et mellomårsoppgjør.

I oppgjørene mellom hovedorganisasjonene i 2007 kom partene fram til en forhandlingsløsning for andre avtaleår uten medvirkning fra meklingsinstitusjonen. Av de ni sakene som det ble gjennomført mekling i med positivt resultat, var hele seks knyttet til transportsektoren. I seks saker ble saken enten trukket tilbake eller løst ved forhandlinger før eller under mekling, en sak endte uten resultat men også uten konflikt, og en sak endte med konflikt (se nedenfor).

Ved utløpet av året var det ingen saker hvor det var meldt om plassoppsigelse, men hvor meklingen enten ikke var påbegynt eller avsluttet.

I Meklingsregisteret på hjemmesiden til Riksmeklingsmannen (www.riksmeklingsmannen.no) er det gitt en detaljert dokumentasjon av alle riksmeklingssaker i 2007.

Tabell 1. Oversyn riksmeklingsaker

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tingingsløysing/trekk attende før mekling	5	6	10	1	6		14	3
Tingingsløysing under/etter mekling	6	3	5	2	10	1	5	3
Meklingsløysing Framsett framlegg vedteke/til avstemming	42	13	92	23	92	10	84	9
Mekling avslutta utan resultat Konflikt	15	2	18	1	18	2	14	1
Mekling avslutta utan resultat Ingen konflikt	1					1		1
Ferdig handsama saker i alt	69	26	125	27	126	14	117	17
Under handsaming						3	3	

Antall gjennomførte separate meklinger er færre enn antall meklingssaker fordi det ofte er to eller flere parter på arbeidstakersiden med i realiteten likelydende tariffavtaler som skal revideres. Disse sakene mekles da samtidig med samme meklingsmann. I tillegg blir noen saker trukket før meklingen starter. Antall gjennomførte separate meklinger gir derfor et bedre uttrykk for meklingsaktiviteten enn antall meklingssaker. Antall gjennomførte separate meklinger var 10 i 2007 mot 45 i hovedoppgjørsåret 2006. I mellomoppgjørsåret 2005 var antallet 13.

Mekling på overtid er et problem som Riksmeklingsmannen arbeider med å redusere omfanget av. Både hensynet til omverden når det gjelder konfliktvarsel og hensynet til kvalitetssikring av et eventuelt meklingsforslag tilsier at meklingen bør avsluttes innen fristen og ikke foregå langt inn i neste døgn. Normalt vil det ta rundt tre timer fra meklingsmannen har lagt fram en skisse til partene har tatt standpunkt, møtebok er skrevet og sluttmøte avholdt. I 2007 ble 80 prosent av de gjennomførte separate meklingene avsluttet innen tre timer etter meklingsfristens utløp. I 2006 og i 2005 var den tilsvarende andelen ca 60 prosent.

5. Rikskonflikter

I tabell 2 er det gitt en summarisk oversikt over rikskonflikter i 2007 (og tidligere år.) Som det framgår av tabellen har det bare en konflikt i 2007, nemlig konflikten mellom Akademikerne og NAVO (nå Spekter) i helseforetakene i januar. Etter åtte dagers streik aksepterte partene et forslag til løsning fra riksmeklingsmannen.

Tabell 2. Oversyn rikskonflikter

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tingsløyning	2	1	12	2	16		9	
Ny mekling								
Framsett framlegg vedteke/til avstemming	12	1	3		1	1	3	1
Lønnsnemnd	5		4		3	2	3	
Framleis konflikt					2	1		
Samla tal på konflikter	19	2	19	1	22	4	15	1
-Konflikt frå året før							1	
- Konflikt etter mekling utan resultat	17	2	18	1	18	2	14	1
- Konflikt etter nedstemt framlegg	2		1		4			

6. Kretsmeklinger

I tabell 3 er det gitt en summarisk oversikt over kretssaker i 2007 og i tidligere år. Som det framgår av tabellene falt antall innkomne kretssaker i 2004 og 2005 til knapt 100, mot rundt 140 i tidligere år. I 2006 og i 2007 var det en ytterligere nedgang i antall saker, til 63 i fjor. Det er vanskelig å gi en god forklaring på denne utviklingen. En mulighet kan være at det gjennom mange år har blitt inngått tariffavtaler i stadig flere uorganiserte bedrifter med organiserte arbeidstakere, og at det derfor nå er færre gjenstående bedrifter hvor arbeidstakerorganisasjonene finner det hensiktsmessig eller mulig å kreve tariffavtale. Det kan også være slik at flere bedrifter enn tidligere med organiserte arbeidstakere nå er medlemmer av en arbeidsgiverorganisasjon.

Tabell 3. Oversyn krinsmeklingsaker

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Trekt attende/satt på vent før mekling	48	61	41	49	22	31	29	18
Tingingsløyising før mekling	58	51	45	54	15	35	16	20
Tingingsløyising under/etter mekling	14	18	24	15	25	13	16	14
Meklingsløyising Framsett framlegg vedteke/til avstemming			2			4	4	
Mekling avslutta utan resultat Konflikt	1	3	4	4			2	3
Mekling avslutta utan resultat Ingen Konflikt	20	15	21	14	28	5	12	6
Ferdig handsama saker i alt	141	148	137	136	90	88	79	61
Under handsaming			1	1	4	13	5	2

I vedlegg 1 er tallene for 2007 brutt ned på kretser. Som det framgår er antall saker særlig få i de tre nordligste kretsene. Med virkning fra 1. september 2007 har derfor disse tre kretsene den samme kretsmeklingsmannen.

De fleste sakene løses før de kommer til mekling. I 2007 endte tre saker med konflikt. En av konfliktene ble løst gjennom direkte forhandlinger mellom partene mens de to andre ble løst gjennom ny mekling (en av dem i januar 2008).

Tabell 4. Krinskonflikter

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tingingsløysing	1	3	3	4			2	3
Trekk attende				1				
Framleis konflikt								
Samla tal	1	3	3	5	0		2	3
Konflikt frå året før								

7. Medarbeidere

I 2007 hadde Riksmeklingsmannen følgende medarbeidere:

Riksmeklingsmann

Svein Longva

Administrasjon

Kate Yvonne Berntsen

Anne Brænden

Kretsmeklingsmenn

Østlandet krets (Oslo, Akershus, Buskerud, Østfold, Hedmark og Oppland):

Konsulent Inger Tellefsen, Oslo

Sorenskriver Nils Dalseide, Elverum.

Sørlandet krets (Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder):

Lagdommer Åse Berg, Skien

Vestlandet krets (Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane):

Lagdommer Daniel Lunde, Bergen. Permisjon fra 1. september 2006 t.o.m. 31. desember 2007.

Lagdommer Carl Petter Martinsen, Bergen. Fungerende fra 1. september 2006 t.o.m. 31. desember 2007.

Trøndelag krets (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag):

Lagdommer Mats Stensrud, Trondheim

Nordland krets:

Sorenskriver Gunnar Lind, Bodø t.o.m. 31. august 2007

Troms krets:

Lagmann Dag Nafstad, Tromsø. Også kretsmeklingsmann for *Nordland og Finnmark kretser* f.o.m. 1. september 2007

Finnmark krets:

Sorenskriver Inger-Marie Landfald, Hammerfest t.o.m. 31. august 2007.

Særskilt oppnevnte meklingsmenn

Sorenskriver Geir Engebretsen, Bærum
Tinglysningsdirektør Anne Cathrine Frøstrup, Oslo
Sorenskriver Nils Dalseide, Elverum. Fram til 1. juli 2006
Generalsekretær Merete Smith, Oslo
Advokat Elisabeth Stenwig, Oslo
Lagdommer Dag Stousland, Bærum

Funksjonstiden for de nåværende kretsmeklingsmenn utløper 30. juni 2009. Funksjonstiden for de særskilt oppnevnte meklingsmenn utløper 28. februar 2008. Av 11 meklingsmenn ved utløpet av 2007 var det 5 kvinner og 6 menn. Kvinneandelen var dermed 45 prosent.

8. Hjemmeside

I september 2005 ble vår hjemmeside (www.riksmeklingsmannen.no) åpnet med stoff om institusjonen og med løpende informasjon om meklingsvirksomheten. Det helt sentrale elementet er en database med nøkkelinformasjon om hver meklingssak, inkludert meklingsmannens forslag. Selv om den potensielle brukerkretsen er relativt begrenset har hjemmesiden vært til stor nytte siden den ble etablert, både som informasjonskanal over for interesserte (medier, organisasjoner og myndigheter) og internt som effektivt arkivsystem. Bruken var sterkt økende i løpet av 2006 og har holdt seg godt oppe også i mellomoppgjørsåret 2007

9. Samarbeid med Arbeidsretten

Riksmeklingsmannen og Arbeidsretten er to meget små institusjoner som er lokalisert i samme kontorbygg. I 2007 ble det startet opp et tettere samarbeid på det administrative området. I 2007 ble et felles telefonsystem installert og arbeidet samkjøring av it-systemene startet. Etter hvert vil det også bli felles innkjøp og kontrakter med tjenesteleverandører.

10. Økonomi

Som det framgår av regnskapsoppstillingen var de samlede utgifter i 2007 kr 5 174 000,-. Regnskapet er i hovedsak i samsvar med budsjettet. Avvikene for posten 113-Bistillinger og for posten 123-Reiseutgifter (begge utgifter til meklingsmennene) skyldes at utgifter som påløp i 2006 først kom til utbetaling i 2007.

2007 var, som tidligere nevnt, et mellomoppgjørsår og utgiftsnivået lå derfor klart lavere enn i hovedoppgjørsåret 2006. Dette gjelder særlig postene reiseutgifter og bistillinger. Korrigert for lønnsvekst, generell prisstigning og enkelte spesielle forhold (vedlikehold av bygninger) var utgiftsnivået om lag som i det forrige mellomoppgjørsåret 2005.

I 2007 ble det fastlagt en revidert instruks for økonomiforvaltningen hos Riksmeklingsmannen. Instruksen er utarbeidet i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og er tilpasset Reglement for økonomistyring i staten og Finansdepartementets Bestemmelser om økonomistyring i staten. Instruksene regulerer også forholdet og arbeidsdelingen mellom Riksmeklingsmannen og Arbeids- og inkluderingsdepartementet i personal- og økonomisaker.

Regnskap 2007 Beløpene er i 1000 kr.				
Post	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Budsjett 2007 Per 15.02.2007	Regnskap 2007
111 – Organiserte stillingshjemer	1706	1837	1900	1877
112 - Ekstrahjelp	12	147	50	38
113 - Bistillinger	108	642	250	388
118 - Trygder	259	321	310	325
Sum lønnskostnader	2085	2947	2510	2628
121 - Maskiner, inventar	208	94	50	102
122 - Forbruksmateriell.	45	49	45	23
123 - Reiseutgifter	85	305	100	152
124 - Kontortjenester	94	107	100	91
125 - Konsulentbistand	96	68	80	47
126 - Service/vedlikehold	72	71	97	76
127 – Vedlikehold, drift maskin	97	93	93	87
128 – Vedlikehold, bygning	406	61	50	
129 – Bygningers drift, renhold	1847	2133	1875	1968
Sum kjøp av varer og tjenester	2950	981	2490	2546
Utgifter i alt	5035	5928	5000	5174
Budsjettramme inkl. tilleggsbevilgninger	5340	6299		5080
Refusjon av sykepenger				144
Inntekter i alt	5340	6299		5224
Underforbruk	305	371		50

Vedlegg 1

Oversyn krinsmeklingsaker

	2007									
	Krinsemeklingsmannen for									
	2006	I alt	Auslandet	Sørlandet	Vestlandet	Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	
Trekt attende/satt på vent før mekling	29	18	6	1	5	3	2	1		1
Tingingsløysing før mekling	16	20	2	8	5	3		1		1
Tingingsløysing under/etter mekling	16	14	11		2	1				
Meklingsløysing. Framsett framlegg vedteke/til avstemming	4									
Mekling avslutta utan resultat. Konflikt	2	3	2		1					
Mekling avslutta utan resultat. Ingen konflikt	12	6	2		3			1		
Ferdig handsama i alt	79	61	23	9	16	7	2	3		1
Under handsaming	5	2	1							